

Sơn Tây đất anh hùng

Thị xã Sơn Tây cách tỉnh lỵ Hà Tây và thủ đô Hà Nội hơn 40 km, có nhiều đường giao thông thủy, bộ nối thị xã với thủ đô Hà Nội, các vùng của đồng bằng Bắc Bộ và các tỉnh Tây Bắc. Sông Hồng và trục quốc lộ 32 là đường giao thông quan trọng nối liền Sơn Tây với tỉnh Phú Thọ qua Trung Hà. Đặc biệt, trong những năm gần đây trục đường Hồ Chí Minh từ Hoà Bình qua ngã ba Xuân Mai, dọc theo quốc lộ 21 đến ngã ba Sơn Lộc (Một địa bàn thuộc thị xã Sơn Tây) nối với quốc lộ 32 thì vị trí địa lý của thị xã Sơn Tây quan trọng hơn lúc nào hết. Cả một vùng lãnh thổ Tây Bắc rộng lớn đầy tiềm năng của Tổ Quốc đang chờ đợi một cuộc cách mạng không chỉ là kinh tế, văn hoá mà bao gồm nhiều mặt trong đời sống. Sơn La, Lai Châu, một phần phía bắc của tỉnh Phú Thọ không còn là vùng đất hoang vắng với trục quốc lộ số 6 đầy gian nan hiểm trở, vốn đã mang lại cho ngành Giao thông - Vận tải rất nhiều khó khăn trong nhiều thế kỷ mà không có cách lựa chọn nào khác! Sơn Tây như một địa bàn trung chuyển, một nhịp cầu nối giữa các tỉnh thượng lưu sông Hồng và các tỉnh thuộc đồng bằng Bắc bộ. Sơn Tây hôm nay đúng với tầm là một địa bàn là đỉnh của Tam giác châu đồng bằng Bắc bộ Hữu ngạn sông Hồng. Phải chăng, trong buổi đầu dựng nước (Quá trình chinh phục và khai phá đồng bằng Bắc bộ), Sơn Tây như một điểm dừng của tổ tiên ta, một thoáng “bở ngõ” trước sự phì nhiêu của đồng bằng đã mở toang trước mắt. Chẳng biết có phải chính vì lí do này mà Sơn Tây còn lưu lại rất nhiều dấu vết của các cộng đồng cư dân nông nghiệp cổ, và là địa bàn “yết hầu” của cửa ngõ phía tây bắc Hà Nội!

Tất cả những điều kiện tự nhiên của Sơn Tây đã khiến cho mảnh đất này trở thành nơi mà bất cứ thời kỳ nào cũng trở nên quan trọng. Trong suốt thời kỳ Trịnh – Mạc, Sơn Tây đã trở thành trấn lỵ. Đến nhà Nguyễn, giai đoạn cuối cùng của chế độ Phong kiến Việt Nam. Vào những năm 1820, vua Minh Mạng đã cho xây ở đây một ngôi thành bằng những vật liệu đặc trưng của xứ sở. Ngôi thành đá ong trải năm tháng thời gian vẫn còn tồn tại đến bây giờ. Thành Sơn Tây như “phên dậu” của kinh thành Hà Nội trong những năm tháng đất nước đứng trước hoạ xâm lăng.

Trong thời kỳ thuộc Pháp, cũng như các địa phương khác, nhân dân Sơn Tây phải chịu một chế độ cai trị hà khắc. Tinh thần yêu nước và lòng căm thù giặc sôi sục trên khắp các địa bàn... Sau khi Đảng cộng sản Việt Nam ra đời, phong trào quần chúng của nhân dân Sơn Tây phát triển mạnh. Đến ngày 21-8-1945 từ các huyện Quốc Oai, Thạch Thất, Tùng Thiện, Phúc Thọ đông đảo quần chúng vũ trang biểu tình rầm rộ tiến về thị xã. Chiều ngày 21-8-1945 Chính quyền cách mạng đã hoàn toàn về tay nhân dân.

Sau “Toàn quốc kháng chiến”, hưởng ứng lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch. Nhân dân Sơn Tây thực hiện khẩu hiệu: “Vườn không nhà trống”, cùng với việc phá nhà cửa và cổ thành Sơn Tây, đánh sập cầu Phụng... “Tiêu thổ kháng chiến” mang lại không khí khẩn trương và tinh thần

quyết tâm chống Pháp của nhân dân. Năm 1948, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ thị xã, nhân dân Sơn Tây đã đem nhân tài, vật lực ra các bến sông như: Bến Mải, bến Mía, bến Yên Thịnh, bến tàu thuỷ Sơn Tây, mỗi ngày 300 – 400 người làm nhiệm vụ vận tải hàng hoá, nhu yếu phẩm của Chính phủ theo sông Hồng, sông Tích lên chiến khu Việt Bắc.

Thời gian này lực lượng DQTV của tỉnh đội Sơn Tây đã kết hợp với đại đội vũ trang của đồng chí Phùng Thế Tài tham gia đánh địch trên khắp các địa bàn, gây cho địch nhiều tổn thất, hoang mang lo sợ và co cụm lại trong các đồn bốt. Cuối tháng 5 – 1954, trước những thắng lợi ròn rã của quân và dân ta, đặc biệt là chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ, Hiệp định Giơ-ne-vơ được ký kết, tháng 8 – 1954 địch rút khỏi Sơn Tây. Thị xã Sơn Tây hoàn toàn giải phóng, Đảng bộ, Chính quyền và nhân dân Sơn Tây đứng trước những vận hội mới của lịch sử.

Tổ chức lại đời sống và cơ cấu của một xã hội mới, bên cạnh việc chi viện sức người sức của cho “Miền Nam ruột thịt” là nhiệm vụ trọng tâm của thời kỳ này. Công tác xây dựng Đảng và tổ chức Chính quyền có nhiều chuyển biến tích cực. “Thóc không thiếu một cân, quân không thiếu một người” vừa là nhiệm vụ vừa là mục đích mà nhân dân Sơn Tây đã hoàn thành xuất sắc trong giai đoạn Cách mạng này. Trong 10 năm, từ 1965 – 1975 toàn thị xã đã có 32 đợt tuyển quân, 14.970 thanh niên lên đường nhập ngũ.

Trong thời kỳ “Đổi mới”, kế thừa được truyền thống và thành tích xuất sắc đã đạt được trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp, Mỹ. Trên 20 năm xây dựng và phát triển kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội. Nhân dân và LLVT thị xã Sơn Tây đã chủ động khắc phục mọi khó khăn, đưa mọi hoạt động của thị xã phát triển vững chắc. Đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng được cải thiện và nâng cao. Số hộ nghèo chỉ còn lại 5%, không còn hộ đói, thu nhập bình quân đầu người 4 triệu đồng/năm.

Trải qua hơn nửa thế kỷ chiến đấu, phục vụ chiến đấu và xây dựng. Nhân dân và LLVT nhân dân thị xã Sơn Tây đã lập được những thành tích đặc biệt xuất sắc. Được Đảng, Nhà nước, Chính phủ và quân đội khen thưởng nhiều danh hiệu cao quý qua các thời kỳ.

Quá trình phấn đấu, xây dựng và phát triển. Đảng bộ, nhân dân và LLVT của thị xã đã vinh dự được Bác Hồ và các đồng chí lãnh đạo của Đảng và Nhà nước về thăm... Sơn Tây chẳng những là địa danh của những năm tháng hào hùng qua các thời kỳ mà Sơn Tây hôm nay, một Sơn Tây bước vào thời kỳ “đổi mới” hứa hẹn một tiềm năng. Đảng bộ, nhân dân đang từng ngày, từng giờ nỗ lực không ngừng, xây dựng và gìn giữ truyền thống để thị xã Sơn Tây mãi mãi xứng đáng với danh hiệu “Anh hùng lực lượng vũ trang” được nhà nước trao tặng tháng 8 năm 2003.

Tháng 12 – 2004

(Báo Văn nghệ Trẻ)